

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 834

van **ANN DE MARTELAER**

datum: 19 juni 2023

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Woonzorgcentra (wzc's) - Evaluatie hitteplannen

Ouderen worden gezien als een belangrijke risicogroep voor hittegerelateerde aandoeningen en sterfte. Zo zijn ouderen gevoeliger voor warme temperaturen en vormen ze fysiek een risicogroep door een verminderde temperatuurwaarneming, het gebruik van medicatie, de aanwezigheid van ziekten en aandoeningen, een verminderde dorstprikkel en een verminderd transpiratievermogen.

Vorige zomer zagen we tussen half juni en eind augustus een grote oversterfte in ons land. Sciensano sprak van het hoogste percentage qua oversterfte tijdens de zomer in twintig jaar, namelijk 5,7 procent. Dat was een opmerkelijke vaststelling aangezien de twee zomers daarvoor heel intense coronazomers waren, terwijl die in 2022 toch wel wat minder intens was.

Een opvallend onderscheid in de oversterftcijfers van vorige zomer is de kloof tussen mannen en vrouwen. In de periode van midden mei tot begin oktober zien we bij vrouwen van 65 jaar of meer een zowat vijfmaal grotere oversterfte dan bij hun mannelijke leeftijdsgenoten, zelfs na correctie op de oververtegenwoordiging van vrouwen in die oudste leeftijdsgroepen.

Collega Vaneeckhout stelde er in de commissie Welzijn van 10 januari 2023 een vraag om uitleg over. In haar antwoord verklaarde de minister dat ze de cijfers nader zou laten onderzoeken en dat eventuele nieuwe inzichten zouden worden meegenomen in de evaluatie van de campagne Warme Dagen.

1. Gebeurden de beloofde bijkomende analyses? Zo ja, wat waren de resultaten/conclusies?
2. Plant de minister meer gerichte maatregelen om vooral ouderen te sensibiliseren over en te behoeden voor de gevaren van hitteperiodes? Zo ja, welke?
3. Welke bijkomende acties plant de minister nog rond het thema, zowel naar voorzieningen als naar ouderen in de thuisomgeving?
4. Zal de minister ook extra aandacht besteden aan de groep oudere vrouwen? Zo ja, hoe?
5. Plant de minister ook deze zomer thematische inspecties hieromtrent?
6. Volstaan, volgens de minister, de hitteplannen die we vandaag kennen in bijvoorbeeld woonzorgcentra om veelvuldige, langdurige en heftige hitteperiodes op te vangen? Op welke manier wordt dat geëvalueerd en eventueel bijgestuurd?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 834 van 19 juni 2023

van **ANN DE MARTELAER**

1. Het departement Zorg beschikt nog niet over de nodige oorzaakspecifieke sterftegegevens van het jaar 2022. Omwille van procedurele redenen (het verzamelen van alle informatie, inclusief antwoorden van de parketten voor verdachte overlijdens, en vaststelling van de onderliggende doodsoorzaak per kalenderjaar volgens de regels van de Wereldgezondheidsorganisatie) zijn deze ten vroegste een jaar na afloop van het kalenderjaar (van overlijden) beschikbaar voor analyse, begin 2024 dus. De beloofde analyses kunnen daarom pas in de loop van 2024 gebeuren.
2. De campagne 'Warme Dagen' focust zich, naast een groot aantal kwetsbare groepen, vooral op ouderen, zowel in de context van de woonzorgcentra als de context van de thuis- en mantelzorg. Ruim 40% van de personen die geabonneerd zijn op de hittewaarschuwingen zijn tewerkgesteld binnen de ouderenzorg. We bereiken hiermee een ruim aanbod van actoren. De respons op de campagnematerialen is groot en woonzorgcentra, dienstencentra, zorgbedrijven, ... zijn sterk vertegenwoordigd. Met deze materialen kan gesensibiliseerd worden. Daarnaast zijn de interne warmteactieplannen binnen o.a. de woonzorgcentra verplicht. Momenteel zijn er geen extra gerichte maatregelen naar ouderen toe gepland.
3. Tijdens warme dagen vormt ventileren een extra uitdaging; zijnde de toevoer van verse buitenlucht verzoenen met een comfortabele omgevingstemperatuur en het behoud van die normen voor de binnentemperatuur. Het betekent dat maatregelen op vlak van ventilatie, zoals het extra verluchten door ramen en deuren te openen, gericht moeten ingezet worden. In het kwaliteitshandboek ventilatie voor woonzorgcentra staan daarom aanbevelingen die specifiek met die context rekening houden. Het kwaliteitshandboek ventilatie voor woonzorgcentra is een onderdeel van het kwaliteitskader ventilatie voor woonzorgcentra ontwikkeld door mijn afdeling Preventief gezondheidsbeleid en het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) om de woonzorgcentra te ondersteunen in de ontwikkeling en integratie van een nieuw, effectief en efficiënt beleid op het vlak van ventilatie of om het bestaande ventilatiebeleid te verbeteren.
Dit kwaliteitskader wordt nu ook verder uitgebreid naar andere zorgsectoren waaronder lokale dienstencentra. Dit handboek zal in de loop van volgend jaar beschikbaar zijn voor de lokale dienstencentra.
Lokale dienstencentra kunnen dan in functie van hun preventieve rol ook inzetten op het informeren en adviseren van gebruikers in kader van moeilijke weersomstandigheden (vb. hitte).
In de nasleep van de coronaperiode zet ik in op een vernieuwende vorm van gezinszorg via een project genaamd "hybride gezinszorg".
Door middel van beeldbellen kunnen verzorgenden van de diensten voor gezinszorg onder meer op een toegankelijke en efficiënte manier een zekere "controle" of check doen bij oudere en/of kwetsbare gebruikers in moeilijke omstandigheden, zoals bij hittegolven. Dit controlemoment kan ook aangevuld worden met het geven van tips om beter om te gaan met bijvoorbeeld "de hitte". Dit sluit aan bij de taken van een dienst voor gezinszorg en is gericht op de zorg en het welzijn van de kwetsbare gebruiker.

4. Op dit moment zijn er nog geen concrete plannen om de doelgroep 'oudere vrouwen' extra onder de aandacht te brengen. Vooraleer dit als nieuwe doelgroep te bekijken is het belangrijk om ook de oorzaken van het grote verschil, en dan zeker tijdens vorige zomer, te doorgronden. Ook hier is het belangrijk om de sterftcijfers meer te doorgronden en wachten we op deze gevalideerde cijfers.
5. Thematische inspecties met betrekking tot het warmteactieplan werden vorig jaar georganiseerd op uitzonderlijk warme dagen. Zorginspectie blijft dit thema verder opvolgen maar afhankelijk van de warmte waarmee we deze zomer geconfronteerd zullen worden, zal dit al dan niet via een thematische inspectie verlopen.
6. De Vlaamse Overheid geeft via het Vlaams warmteactieplan, de campagne 'Warme Dagen' en de beschikbare leidraden en inspiratiedocumenten handvaten aan voorzieningen om ervoor te zorgen dat ze een intern warmteactieplan uitwerken en maatregelen nemen om op maat van hun voorziening de veelvuldige, langdurige en heftige hitteperiodes op te vangen. De inspecties van vorig jaar toonden aan dat voorzieningen hier actief mee aan de slag gaan. Verbetermogelijkheden werden ook gedetecteerd waar de sector mee aan de slag kan.